

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.III.45.023/2024/6.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Katalin a tanács elnöke

Dr. Bérces Nóra előadó bíró

Dr. Sperka Kálmán bíró

Dr. Sugár Tamás bíró

Dr. Ujhelyi-Gyurán Ildikó bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője: Dr. Szikszai Márta ügyvéd
(felperesi képviselő címe)

Az alperes: Budapest Főváros Kormányhivatala
(alperes címe)

Az alperes képviselője: dr. Németh Szilvia kamarai jogtanácsos

A per tárgya: társadalombiztosítási határozattal szemben indult közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálattal támadott határozat: Fővárosi Törvényszék 106.K.700.117/2023/8.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 106.K.700.117/2023/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen további perorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes férje, ... (a továbbiakban: felperesi jogelőd) 2019. március 1-jén megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmet terjesztett elő, amelyhez csatolta a ... (a továbbiakban: ...) és a ... által kiállított munkáltatói igazolást is. Az igényelt ellátás jogosultsági feltételeinek tisztázása érdekében a Nemzeti Adó- és Vámhivaltól (a továbbiakban: adóhatóság) beszerzett, 2019. március 8-án kelt adatszolgáltatáson a ... munkáltató nem szerepelt, azonban mivel az ellátásra való jogosultság erre tekintet nélkül is megállapítható volt, az alperes a 2019. április 11-én kelt határozatával 2018. december 7. napjától rokkantsági ellátást állapított meg a felperesi jogelőd részére.

[2] Az alperes 2019. április 29-én adatszolgáltatást kért az adóhatóságtól a felperesi jogelőd bejelentett munkaviszonyairól. Az adóhatóság 2020. július 2-án teljesített adatszolgáltatása szerint a felperesi jogelődöt 2018. október, november és december hónapokban a ... és a ... is bejelentette munkavállalóként, azonban jövedelmet csak 2018. december hónapra jelentettek. Az adóhatóság nyilvántartása szerint 2019. január hónapban a ... 200.000 forint összegű; február, március, április hónapokban a ... havi 200.000 forint és a ... (a továbbiakban: ...) havi 100.000 forint összegű; 2019. május és június hónapokban a ... havi 102.200 forint, a ... havi 100.000 forint összegű; ezt követően az év végéig a ... havi 100.000 forint összegű járulékalapot képező jövedelem kifizetését jelentette be.

[3] Az alperes a 2020. július 29-én kelt határozatával a felperesi jogelőd rokkantsági ellátását 2019. május 1. napjától megszüntette a megváltozott munkaképességű személyek ellátásáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 13. § (2) bekezdés d) és f) pontjaira, (2a) bekezdésére, (3) bekezdésére, valamint 17. § (1) bekezdés a) és c) pontjára és (2) bekezdésére hivatkozással. A határozat indokolása szerint az ellátást azért kellett megszüntetni, mert az adóhatóság adatszolgáltatásából megállapíthatóan a felperesi jogelőd kereső tevékenységet folytat, és jövedelme 2019. február-április hónapokban havi 300.000 forint volt, amely meghaladta a 2019. évi minimálbér 150%-ának megfelelő 223.500 forintot.

[4] A ... jogutód nélkül megszűnt. A társaság ügyvezetője nem tett eleget a felszámolóval való együttműködési kötelezettségének, így az iratanyagot nem adta át, ezért a felperesi jogelőd foglalkoztatásáról nem lelhető fel semmilyen iratanyag.

[5] A felperesi jogelőd által 2020. május 19-én benyújtott személyi jövedelemadó bevallásában feltüntetett jövedelmi adatok megegyeztek a ... által igazolt 2019. évi jövedelmi adatokkal (1.004.400 forint), és abban a ...-tól származó jövedelem nem szerepelt.

A kereset és a védírat

[6] A felperesi jogelőd keresetében az alperes határozatának megsemmisítését kérte. Sérelmezte, hogy csak az alperes határozatából értesült arról, hogy az adóhatóság nyilvántartása szerint fizetése három egymást követő hónapban meghaladta a 300.000 forintot. Előadta, hogy a ...-vel munkaviszonyban nem állt, e cégtől jövedelmet nem kapott. Jogszabálysértésként az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2. §-át, 3. §-át és 64. §-át jelölte meg.

[7] A felperesi jogelőd 2021. november 27-én bekövetkezett halálára tekintettel a peres eljárás félbeszakadt, majd az a felperes – mint igazolt törvényes örökös – perbelépése folytán folytatódott. A felperes beadványában arra is hivatkozott, hogy az alperes megsértette az Ákr. 5. §-át, 6. §-át, 62. § (1) bekezdését, 63. §-át és 76. §-át is.

[8] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte. Kiemelte, hogy a felperesi jogelőd jövedelmi adatai az adóhatóságtól származtak, ezért az Ákr. 62. § (3) bekezdésére tekintettel nem látta szükségesnek azok valóságának tisztázását és további bizonyítási eljárás lefolytatását, így az Ákr. 104. § (3) bekezdés a) pontja alapján az eljárás megindításáról szóló értesítés nélkül hozta meg a döntését, ennek okán nem alkalmazta az Ákr. 76. §-át sem.

A bíróság ítélete

[9] A bíróság ítéletével az alperes 2020. július 29-én kelt ... számú határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte.

[10] Az Mmtv. 2. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjait, 13. § (2) bekezdés d) és f) pontjait, 17. § (1) bekezdésének a) és c) pontjait és (2) bekezdését, továbbá 14. § (3) bekezdésének a) és b) pontját, valamint (4) bekezdését, végül 14/A. §-át értékelve úgy foglalt állást, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásának mind a megállapítása, mind a megszüntetése bizonyítási eljárás lefolytatásához kötött, mivel a hatóságnak a jogosultsági feltételek fennállását tisztáznia kell. Ennek során a döntés ténybeli alapját az ügyfél által ténylegesen megszerzett jövedelem mértéke képezi. Ez a bizonyítás nem kötött, az Mmtv. nem ír elő a hatóság számára kötelezően alkalmazandó bizonyítási eszközt, ennél fogva az adóhatóság adatszolgáltatása csak egy a lehetséges bizonyítási eszközök közül. Az abban szereplő adatok emellett az adózó, illetve a kifizető bejelentésén alapulnak, ezért azok nem tekinthetők a jövedelem tényleges juttatására, illetve megszerzésére vonatkozó, kétséget kizáró bizonyítékoknak, ezért rendelkezik úgy a törvény, hogy az alperes a ténylegesen megszerzett vagy juttatott jövedelem feltárása érdekében adatot kérhet a foglalkoztatótól, az egykorú iratokat őrző más személytől vagy szervtől is [Mmtv. 14. § (4) bekezdése]. Mivel a közigazgatási eljárásban az Ákr. 62. § (2) bekezdése szerinti szabad bizonyítás általános elve érvényesül, és az alperes minden olyan bizonyítékot felhasználhat, amely a tényállás tisztázására alkalmas, így az Mmtv. 14/A. §-a alapján az Ákr. 64. § (1) bekezdés szerinti, a bizonyítékok ügyféli nyilatkozattal való pótlása sem kizárt. A jövedelmi adatokra vonatkozóan az Mmtv. 14/A. §-a – kivételként említve – kifejezetten lehetővé teszi az ügyféli nyilatkozattal való bizonyítást is úgy, hogy az ügyfél jóhiszeműségét az eljárásban vélelmezni kell.

[11] Az, hogy az alperes az Ákr. 104. § (3) bekezdés a) pontjára hivatkozással nem vonta be az eljárásba a felperesi jogelődöt, arra enged következtetni, hogy tévesen tulajdonított kizárólagos bizonyító erőt az adóhatóság által szolgáltatott adatoknak, emiatt értelmezte tévesen a bizonyítás vonatkozásában az eljárási kötelezettségeit. Ezzel szemben az Ákr. 76. §-a alapvető garanciális szabályként írja elő a hatóság számára, hogy ha az ügyben bizonyítási eljárást folytatott le, annak befejezését követően értesíteni kell az ügyfelet, hogy megismerhesse a bizonyítékokat és további bizonyításra irányuló indítványt terjeszthessen elő. Hivatkozott a Kfv.IV.35.496/2018/12. számú döntésre, amelyben a Kúria kifejtette, hogy ezek a rendelkezések hivatottak szolgálni az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás alapjogához tartozó ügyféli nyilatkozattétel jogát. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, valamint az Alaptörvény 28. cikke alapján a jogszabályok Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezése alapkövetelmény; az alaptörvényi összefüggéseket akkor is figyelembe kell venni, ha alaptörvényi hivatkozást a beadványok nem tartalmaznak.

[12] Az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontjából következően az ügyféli jogok teljes figyelmen kívül hagyása, vagyis az ügyfél teljes mellőzése semmisség ok. Az Ákr. az ügyfél bevonásának elmulasztásához köti a semmisséget, és ez a semmisségi ok a bíróságot is köti. A „további” ügyfél alatt érteni kell azt az esetet is, amikor egyetlen ügyfél van, és a hatóság az ügyfél közreműködése nélkül folytatja le az eljárást. A Kp. 85. § (3) bekezdés a) pontja alapján a bíróság hivatalból veszi figyelembe a vitatott közigazgatási cselekmény semmisségi vagy törvényben meghatározott más érvénytelenségi okát.

[13] Az alperes az eljárásba annak ellenére nem vonta be a felperes jogelődjét mint ügyfelet, hogy az ellátáshoz való jogosultságát hivatalból vizsgálta, és ezen vizsgálata során bizonyítási eljárást folytatott. Az adóhatóság megkeresése a felperesi jogelőd biztosítási és jövedelmi adatai vonatkozásában egyértelműen az alperes bizonyítási cselekménye volt, az adóhatóság adatszolgáltatása pedig olyan bizonyíték, amelyről a felperesi jogelődöt az Ákr. 76. §-a alapján tájékoztatni kellett volna. Az alperes azzal, hogy a felperes jogelődjét teljesen kihagyta az eljárásból, és részére csupán a határozatot kézbesítette, a felperesi jogelőd Alaptörvényben biztosított tisztességes ügyintézéshez fűződő alapvető jogát megsértette. Ezen jogsértés különösen súlyos egy olyan eljárásban, amelynek tárgya egy megváltozott munkaképességű személy számára folyósított pénzbeli ellátás esetleges megszüntetése. Az alperes e jogsértő eljárása következtében az ellátásra jogosult a határozat átvételéig nem is tudott arról, hogy vele szemben az alperes hivatalból eljárást indított, az Ákr. 5. §-a szerinti ügyféli jogait nem gyakorolhatta, el volt zárva a nyilatkozattétel és a további bizonyításra irányuló indítvány megtételének lehetőségétől.

[14] A bíróság mindezek alapján megállapította, hogy a felperes jogelődjének eljárásból való mellőzése az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontja alapján az alperes határozatának semmisségét eredményezte, ezért az alperesi határozatot a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdés b) pontja és 92. § (1) bekezdés a) pontja alapján megsemmisítette, és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte.

[15] Előírta, hogy a megismételt eljárásban az alperes köteles figyelembe venni a felperes és jogelődje által a perben előterjesztett, valamint indítványára szerzett bizonyítékokat, nyilatkozatokat. Ezen felül a szükségesnek ítélt további bizonyítási eljárást a felperes részvételével kell lefolytatnia, biztosítva számára a bizonyítékok megismerésének és a nyilatkozatok megtételének lehetőségét. A bíróság kiemelte, hogy egy ellátás megvonása iránti eljárásban körültekintően kell eljárnia a hatóságnak, ilyenkor a bizonyítás terhe a hatóságon van, a bizonyítás sikertelensége esetén az ellátás nem szüntethető meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[16] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárt bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását, valamint a felperesnek 12.000 forint összegben a felülvizsgálati eljárás költségében marasztalását is kérte. Álláspontja szerint a keresettel támadott határozata jogszerű, az anyagi jogi és eljárásjogi szabályoknak megfelelő volt.

[17] A jogerős ítélet [19]-[21] bekezdéseire reagálva kifejtette, hogy a munkaviszonyra vonatkozó adatok az adóhatóság nyilvántartásából származtak, azok valódiságának tisztázását, bizonyítási eljárás lefolytatását nem tartotta szükségesnek, figyelemmel arra, hogy a közhiteles nyilvántartás adatait az ellenkező bizonyításáig mindenki köteles elfogadni. Az Ákr. 62. § (3) bekezdése értelmében a hatóság által hivatalosan ismert és a köztudomású

tényeket nem kell bizonyítani. Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 125. § (3) bekezdése alapján az ellenkező bizonyításáig az adóhatóság nyilvántartásába bejegyzett adatról vélelmezni kell, hogy az fennáll. Utalt arra is, hogy a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 66. § (1)-(2) bekezdései szerint a foglalkoztató és a munkavállaló is köteles a bejelentési kötelezettségeit az állami adóhatóság felé teljesíteni. Az alperes kérte figyelembe venni azt is, hogy a hatóság Ákr. 63. §-a szerinti kötelezettsége nem korlátlan, a hatóságnak csak az ügy eldöntéséhez releváns tényállást kell tisztáznia; nem kell bizonyítania azokat a tényeket, amelyek valóságát az ügyfél és a hatóság is elfogadja.

[18] Az Mmtv. 14. § (4) bekezdésében rögzített adatkérésre valóban van lehetőség, de az alperes mint rehabilitációs hatóság az adóhatóság adatszolgáltatását minden ügyében – az ellenkező bizonyításáig – elfogadja az Ákr. 62. § (3) bekezdése alapján. Az alperes az Mmtv. 14/A. §-ával összefüggésben hangsúlyozta, hogy a kérelmező nyilatkozatával csak a keresőtevékenység folytatásának kérdésében pótolható a hiányzó bizonyíték, az ügyfél kizárólag e jogosultsági feltétel tekintetében tehet nyilatkozatot, az Mmtv. perbeli időszakban hatályos 13. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározottakra vonatkozóan a jogszabály nem határoz meg ilyen bizonyítási lehetőséget.

[19] A jogerős ítélet [21] és [28] bekezdéseivel szemben az alperes arra az álláspontra helyezkedett, hogy az Ákr. 104. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárás megindításáról szóló értesítés nélkül lehetett meghozni a döntést. A tényállás előzetes tisztázását nem igénylő ügyben, ha a döntés meghozatalához minden adat rendelkezésre áll, az eljárás megindítása után azonnal sor kerülhet az érdemi határozat meghozatalára.

[20] Az alperes úgy vélte, hogy a jogerős ítélet megismételt eljárásra vonatkozó előírásai a Kp. 89. § (1) bekezdés b) pontjába ütköznek. A megváltozott munkaképességű személyek ellátása személyhez fűződik, ezen oknál fogva jogutód által nem igényelhető, és a már megítélt jog megszüntetésére irányuló hatósági ügybe sem léphet be jogutód. Ezzel összefüggésben az Ákr. 11. § (1) bekezdését idézte.

[21] Az Mmtv. vonatkozó szabályai szerint a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti eljárás személyhez kötött, ennek okán a jogutódlás a megismételt eljárásban kizárt. Ennek kapcsán a Kfv.V.35.120/2011/4. számú határozatra hivatkozott, amely ugyan fogyatékosági támogatás esetén rendezte a jogutódlás kérdéskörét, azonban az annyiban alkalmazható, hogy abban is személyhez kötött támogatásról volt szó. Az alperes szerint, ha valamilyen támogatás személyhez fűződés okán jogutód által nem igényelhető, akkor a már megítélt jog megszüntetésére irányuló ügyben – jelen esetben a megismételt eljárásban – sem léphet be jogutód. Erre figyelemmel bár a jogerős ítélet új eljárás lefolytatására és érdemi döntés meghozatalára kötelezte az alperest, azonban az nem hajtható végre a felperesi jogelőd halálára tekintettel, ennek következtében az Ákr. 47. § (1) bekezdés c) pontja szerint a hatóságnak az eljárást – annak oka fogyottá válása miatt – meg kell szüntetnie.

[22] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban fenntartását, valamint az alperes 250.000 forint + általános forgalmi adó (a továbbiakban: áfa) felülvizsgálati eljárási költségében marasztalását kérte.

[23] Jogi érdekének fennállása körében előadta, hogy a felperest és a felperesi jogelőd gyermekeit – mint örököseket – az alperes 1.058.315 forint összegű jogalap nélkül felvett ellátás visszafizetésére kötelezte egyetemlegesen, mellyel szemben keresetlevelet nyújtottak be a közigazgatási bírósághoz, amely per a jelen eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztésre került. Az ellátás visszafizetése alóli mentesüléshez fűződő jogi érdeke alapozta meg a jelen perbe jogutódként történő perbelépését.

[24] A felülvizsgálati kérelem érdemével kapcsolatban kifejtette, hogy a bíróság megalapozottan vizsgálta hivatalból az Ákr. 123. § g) pontja szerinti semmisségi ok fennállását, és a Kfv.37.982/2021/10. számú precedens értékű határozatot is figyelembe véve helytállóan döntött.

[25] Az alperes az Ákr. 104. § (3) bekezdését tévesen értelmezi, mert a hatóság nem hagyhatja ki az eljárásból a megváltozott munkaképességű ellátottat az adatszolgáltatás adataira alapozva olyan esetben, amikor a már megszerzett ellátásra való jogosultság visszavonásáról dönt. Az Ákr. 104. § (3) bekezdésének alkalmazása során az ügyfélnek az eljárás megindításáról történő tájékoztatásához való jogát kell szembe állítani a hatóság sikeres jogérvényesítéséhez fűződő érdekeivel. A per alapját képező tényállásban azonban a fenti érdekek ütköztetése fel sem merült, hiszen a felperesi jogelőd értesítése semmilyen módon nem akadályozta volna a hatóság jogérvényesítését, azaz az ellátás megszüntetésére vonatkozó döntést, ellenben az értesítés elmaradása alapján teljes mértékben kizárta a felperesi jogelődöt az ügyféli jogainak gyakorlásából, ami a BH 2023.11.286. (Kfv.VI.37.023/2023/34.) számú határozat alapján a közigazgatási perben nem orvosolható lényeges, az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértést jelentett.

[26] Az alperes Art. 125. § (3) bekezdésére vonatkozó érvelései a semmisségi ok tükrében irrelevánsak. Az Art. hivatkozott szakasza az adóhatóság által közhitelesen nyilvántartott adatokra alapozott jogszerzés vonatkozásában mondta ki a jóhiszeműség védelmét. Jelen esetben azonban az alperes nem mint jogszerző, hanem mint közhatalmat gyakorló hatóság járt el, és ezen eljárása során az az adóhatósági nyilvántartások közhitelessége sem mentesíthette az Ákr. szerinti garanciális és egyéb eljárásjogi szabályok alkalmazása alól. Nem foghat helyt az alperes azon hivatkozása sem, hogy csak a szükséges mértékben volt köteles a tényállást feltárni, mivel a felperesi jogelőd nyilatkozatának ismerete nélkül nem volt abban a helyzetben, hogy a tényállás feltárásának szükséges mértékéről egyáltalán állást tudjon foglalni. Az alperes hivatkozása arra, hogy az ellátás kérelmezésekor a felperesi jogelőd kettő, időben párhuzamos foglalkoztatására maga csatolt adatokat, szintén nem alapozta meg, hogy a kérelemhez képest több, mint egy évvel később szintén két munkaviszonya állt volna fenn.

[27] A felperes a megismételt eljárás körében, annak személyhez kötöttségével összefüggésben kifejtett alperesi állásponttal szemben hangsúlyozta, hogy jelen jogvita tárgya nem az ellátás megállapításához és folyósításához kapcsolódik. Az ellátás személyhez fűződő jellege a perbeli időszakban a felperesi jogelőd vonatkozásában fennállt, és a megismétlendő eljárás tárgya a felperesi jogelőd részére a perbeli időszakban folyósított ellátásra való jogosultság vizsgálata, nem a már megállapított támogatás további folyósítása.

[28] A felperes hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való alapjogára is.

A Kúria döntése és jogi indokai

[29] A felülvizsgálati kérelem – az alábbiak szerint – nem megalapozott.

[30] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálta felül.

[31] Az alperes azért támadta felülvizsgálati kérelemmel a jogerős ítéletet, mert vitatta, hogy az Ákr. 62. §-ában előírt tényállás tisztázási kötelezettségét megsértette volna, és azt is, hogy nem alkalmazhatta volna az Ákr. 104. § (3) bekezdés a) pontjában foglaltakat. Ezen felül álláspontja szerint a jogerős ítélet a Kp. 89. § (1) bekezdés b) pontjába is ütközik, mivel új eljárás lefolytatása a jogelőd felperes halálára tekintettel – az ellátás személyes jellege miatt – az Ákr. 11. §-ában rögzített jogutódlás hiányában kizárt, ennél fogva a bíróság ítélete nem hajtható végre.

[32] Az alperes a felperesi jogelőd rokkantsági ellátásának a megállapítását követően azért fordult adatszolgáltatás iránti kérelemmel 2019. április 29-én az adóhatóság felé, mert a felperesi jogelőd egyik – a ...-vel fennállt – munkaviszonya nem szerepelt az adóhatóság nyilvántartásában. Az adóhatóság által 2020. július 2-án teljesített – az alpereshez 2020. július 21-én érkezett – adatszolgáltatásból kiderült egyrészt az, hogy a felperesi jogelődöt 2018. október, november és december hónapokban a ... és a ... is bejelentette munkavállalóként, másrészt az, hogy az adóhatóság nyilvántartása szerint a felperesi jogelőd 2019. február, március, április hónapokban a ... mellett a ...-tól is jövedelemben részesült akként, hogy a két munkáltatótól származó jövedelem összege meghaladta az Mmtv. 13. § (1) bekezdés d) pontjában megjelölt összeghatárt. Az alperes erre figyelemmel 2020. július 29-én hozta meg a felperesi jogelőd rokkantsági ellátását 2019. május 1. napjától megszüntető döntését, anélkül, hogy a felperesi jogelődöt az eljárás megindításáról értesítette volna, vagy a beszerzett bizonyítékokról tájékoztatta volna.

[33] A Kúria kiemeli, hogy a hivatalbóli eljárás Ákr. VII. fejezetében rögzített szabályai egyrészt többletjogosultságokat biztosítanak a hatóság számára az ügyfél közreműködésének előmozdítása érdekében, másrészt korlátot is szabnak a hatóság önkényes eljárásával szemben. Így az Ákr. 104. § (3) bekezdése egyrészt előírja a hatóságnak az ismert ügyfél értesítési kötelezettségét az eljárás hivatalból történt megindításáról, másrészt a (3) bekezdés a)-c) pontjai lehetőséget biztosítanak a hatóságnak arra is, hogy – egyebek mellett akkor, ha az eljárás megindítása után nyolc napon belül dönt – a hivatalbóli eljárás megindításáról szóló értesítést mellőzze. Ez a gyors döntéshozatal azonban nem eredményezheti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét.

[34] E kivételes szabály alkalmazhatóságához nemcsak az szükséges, hogy az ügyben a hatóság formálisan nyolc napon belül hozza meg a döntését, hanem az is, hogy e rövid határidővel meghozott döntés megfeleljen a hatósággal szemben az Ákr. alapelvei között rögzített jogszerűség elvének is, azaz a hatóság hatáskörét a jogszabály keretei között, rendeltetésszerűen gyakorolva járjon el – egyebek mellett – a szakszerűség, az egyszerűség, az ügyféllel való együttműködés és a jóhiszeműség követelményeinek megfelelően [Ákr. 2. § (2) bekezdés a) pont]. A hatóság eljárása ugyanis csak ekkor felel meg az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes hatósági eljárással szemben támasztott követelményeknek.

[35] Amint arra a Kúria a Kfv.VI.37.023/2023/34. számú határozatában már rámutatott, a közigazgatási hatósági eljárásokban a tisztességes hatósági eljáráshoz való alapjognak akkor is érvényesülnie kell, ha a hatóság nyolc napon belül döntést hoz. Ha ez nem lehetséges, át kell térni teljes eljárásra. Az ügyféli jogok hatósági eljárásban történő teljes elvonása a közigazgatási perben nem orvosolható lényeges, az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértés.

[36] A tisztességes hatósági eljárás alaptörvényi követelménye szempontjából az ügyfél értesítése a hatósági eljárás hivatalból történt megindításáról garanciális jelentőségű. Az ügyféli részvételi jogok ugyanis ennek ismeretében válnak gyakorolhatóvá, a hatósági eljárás folyamatban léte ad okot az ügyfél bizonyítékok megismeréséhez, nyilatkozattételéhez, illetve

védekezéséhez való jogának gyakorlására. Ezen jogok szükségképpen sérülnek, ha a hatóság nem körültekintően alkalmazza az Ákr. 104. § (3) bekezdés a) pontja szerinti kivételszabályt.

[37] A perbeli esetben a felperesi jogelőd rokkantsági ellátás igénylésekor benyújtott kérelmében tett nyilatkozatához és a becsatolt okiratokhoz képest az adóhatóság adatszolgáltatása lényeges eltérést tartalmazott, ezért az lett volna a hatóság részéről a jogszerű eljárás, ha az Ákr. 62. § (1) bekezdése alapján a tényállás tisztázása érdekében bizonyítási eljárást folytat le.

[38] Az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy az ellenkező bizonyításáig az adóhatósági nyilvántartásba bejegyzett adatról vélelmezni kell, hogy az fennáll [Art. 125. § (3) bekezdése], azonban e szabály nem zárja ki, hogy az adatok valóságának kétségesége esetén a hatóság bizonyítást folytasson le. Az alperes hivatkozása e körben az Ákr. 62. § (3) bekezdésére téves, mert a hatóság által hivatalosan ismert tényeket csak akkor nem kell bizonyítani, ha azokhoz az ügy valamennyi körülményét tekintve nem fér kétség.

[39] Tekintettel arra, hogy az alperes az ügyfél értesítését mellőzve, az Ákr. 104. § (3) bekezdés a) pontja szerint járt el, a bíróság helytállóan állapította meg a felperesi jogelőd tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmén keresztül az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontjában meghatározott semmisségi ok fennállását, és ennek megfelelően hozta meg döntését.

[40] Az alperesnek a bíróság megismételt eljárásra adott iránymutatásával kapcsolatos kifogása körében a Kúria rögzíti, hogy a rokkantsági ellátás megállapítása kétségtől mentesen személyhez kötött, azonban a megismételt eljárásnak nem a rokkantsági ellátás megállapítása a tárgya, hanem az, hogy az ellátás megszüntetéséről az alperes jogszerűen döntött-e a határozat meghozatala időpontjában hatályos jogszabályi rendelkezésben felállított jövedelmi korlátok átlépése miatt. Az alperes a felperesi jogelődöt – illetve utóbb a felperes örököseitől – a kifizetett ellátást visszakövetelte, így annak az eldöntése, hogy a már kifizetett rokkantsági ellátás megillette-e a felperesi jogelődöt, az erre vonatkozó közigazgatási határozat jogszerűségének előkérdése. Ennélfogva tévesen hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében az Ákr. 11. §-ban rögzített jogutódlási szabályra, mivel ebben az esetben nincs az ügynek olyan személyes jellege, amely a felperes ügyfélként való részvételét kizárná; az ügy a felperes jogát vagy jogos érdekét közvetlenül érinti [Ákr. 10. § (1) bekezdése], tekintettel arra, hogy a megszüntető határozat – és ekképp a visszakövetelő határozat – jogszerűsége esetén a felperes mint örökös felel a jogelőd tartozásaiért.

[41] A Kúria korábban már több határozatában (Mfv.III.10.321/2015/8., Kfv.V.35.120/2011/4., Kfv.V.37.685/2022/6.) kifejtette, hogy ha egy juttatás személyhez kötött, a jogviszony természete folytán a jogutódlás kizárt. Nincs helye öröklésnek abban az esetben, ha az adott juttatás a jogosult halála előtt jogerős (végleges) határozatban nem került megállapításra, így nem is állhatott fenn az a helyzet, hogy a már kifizetett ellátást az alperes visszakövetelje. A jelen perbeli esetben ezzel szemben a felperesi jogelőd részére az alperes véglegessé vált határozata alapján járó ellátás visszamenőleges hatályú megszüntetésének jogszerűségéről kell döntenie, ami az alperes kifizetett ellátást visszakövetelő határozata folytán érinti a felperes – mint örökös – jogos érdekét is.

[42] Az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy az Mmtv.14/A §-a jelen perben nem alkalmazható, mivel azt csak az Mmtv. 2. §-a szerinti jogosultsági feltételek esetére rendelte alkalmazni a jogalkotó. Jelen ügyben azonban az alperes határozata nem az Mmtv. 2.§-a rendelkezésén, hanem a 13. § (1) bekezdés d) pontján alapult, azaz nem a jogosultsági feltételek megállapításáról, hanem az ellátás megszüntetéséről döntött az alperes.

[43] A fentebb kifejtettkre figyelemmel az alperesnek a megismételt eljárást a felperessel, mint ügyféllel szemben kell lefolytatnia, a bíróság által adott előírásoknak megfelelően.

[44] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[45] *Amennyiben az Ákr. 62. § (1) bekezdésének megfelelően tisztázni kell a tényállást, a hatóság jogszerűen nem élhet az Ákr. 104. § (3) bekezdés a) pontjában szabályozott nyolc napon belüli döntési lehetőséggel, mivel az ilyen esetben – az ügyféli jogok elvonása miatt – a határozat semmisségét eredményezi.*

Záró rész

[46] A pervesztes alperes köteles megfizetni a felperesek részére a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó, a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján a felperes felülvizsgálati eljárási költségét. Ennek összegét a Kúria az IM rendelet 2. § (2) bekezdés alapján állapította meg, (100.000 forint + áfa), tekintettel arra, hogy az ügyben a felperes egy beadványt nyújtott be, egy tárgyalásra került sor, és a meghatározhatatlan pertárgyértékű eljárásban kikötött összeg mindezekhez mértén indokolatlanul eltúlzott volt.

[47] A felülvizsgálati eljárás az Mmtv. 14. § (2) bekezdése alapján illetékmentes volt.

[48] A Kúria határozata elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

[49] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2024. május 29.

Dr. Farkas Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k. előadó bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Ujhelyi-Gyurán Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő